

YANGI O'ZBEKISTON TARAQQIYOTIDA MILLIY MADANIYATNING AHAMIYATI

Kojageldiyev Abatbay Uzakbaevich

Siyosiy fanlar doktori (DSc), Qoraqalpoq Davlat Universiteti, Nukus, O'zbekiston

Madaniyat har qanday jamiyatning tayanchi bo'lib, uning o'ziga xosligi, qadriyatlari va an'analarini shakllantiradi. So'nggi paytlarda jiddiy siyosiy va iqtisodiy siljishlarni boshdan kechirgan O'zbekiston misolida milliy madaniyatning ahamiyatini ortiqcha baholab bo'lmaydi. "Yangi O'zbekiston"ning rivojlanishi ko'p jihatdan uning boy madaniy merosini asrab-avaylash va targ'ib qilishga tayanadi. Markaziy Osiyoda joylashgan O'zbekiston uzoq va rang-barang tarixga ega. Uning qadimgi Ipak yo'lidagi o'rni sivilizatsiyalar va madaniy ta'sirlarning o'ziga xos uyg'unlashuviga olib keldi. So'g'diylar va Baqtriyaliklarning ilk sivilizatsiyalaridan tortib, Temurning qudratli imperiyalari va undan keyingi hukmronliklarigacha mintaqada ko'plab sulolalarning yuksalishi va qulashi guvohi bo'lgan. Bu davrlarning har biri O'zbekiston madaniyatida o'chmas iz qoldirgan. So'nggi yillarda O'zbekistonda Prezident Shavkat Mirziyoyev tashabbusi bilan amalga oshirilgan ta'sirchan islohotlar amalga oshirildi. Ushbu islohotlar mamlakatni modernizatsiya qilish, iqtisodiy sharoitlarni yaxshilash va xalqaro hamkorlikni rivojlantirishga qaratilgan. Biroq taraqqiyotga intilishda milliy madaniyatning ahamiyatini e'tibordan chetda qoldirmaslik juda muhim.

Milliy madaniyat odamlarni birlashtiruvchi, birlashtiruvchi kuch bo'lib, g'urur va daxldorlik tuyg'ularini uyg'otadi. U umumiy o'ziga xoslikni va mamlakat o'z kelajagini qurishi mumkin bo'lgan poydevorni ta'minlaydi. O'zbekiston xalqi o'z madaniy merosini qabul qilish va asrab-avaylash orqali o'z yutuqlarini nishonlashi, o'tmishdagi xatolardan saboq olishi mumkin. Bunday davomiylik tuyg'usi barkamol va farovon jamiyat rivoji uchun hayotiy zarur. O'zbekistonning madaniy merosi rang-barang va jozibali. Buxoro va Samarqandning tarixiy go'zalligidan tortib, an'anaviy musiqa, raqs va hunarmandchilikni namoyish etuvchi jonli va rang-barang festivallargacha O'zbekiston madaniyati mahalliy va xorijiy sayyohlar uchun diqqatga sazovor joy bo'lib xizmat qiladi. Madaniy turizmni rivojlantirish va targ'ib qilish nafaqat iqtisodiy imkoniyat, balki mamlakat an'analarini saqlab qolish vositasidir.

Qolaversa, milliy madaniyat ijtimoiy qadriyatlar va me'yorlarni shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Bu oqsoqollarga hurmatni tarbiyalaydi, mustahkam oila rishtalarini rag'batlantiradi, mehmondo'stlik va o'zaro yordam tuyg'usini rivojlantiradi. O'zbekistonning madaniy merosida chuqur ildiz otgan bu qadriyatlar jamiyatning barqaror va hamjihatligiga xizmat qiladi. O'zbekiston ana shu qadriyatlarni asrab-avaylash orqali o'z fuqarolarining farovonligi va taraqqiyotini ta'minlay oladi. Bundan tashqari, milliy madaniyat innovatsiyalar va ijodkorlik uchun ilhom manbai bo'lib xizmat qiladi. Kulolchilik, yog'ochsozlik, kashtachilik kabi an'anaviy san'at va

hunarmandchilik avloddan-avlodga o'tib kelayotgan hunarmandchilik mahoratini namoyon etadi. Ushbu an'anaviy hunarmandchilikni qo'llab-quvvatlash va e'tirof etish orqali O'zbekiston iqtisodiy o'sish va bandlik imkoniyatlariga hissa qo'shadigan ijodiy industriyalarning rivojlanishiga ko'maklashishi mumkin.

ulos qilib aytadigan bo'lsak, "Yangi O'zbekiston" taraqqiyoti taraqqiyot va asrab-avaylash o'rtasida puxta mutanosiblikni taqozo etadi. Mamlakat milliy madaniyatini qamrab olish va targ'ib qilish o'zlik va birdamlikni saqlash uchun zarurdir. An'analarni asrab-avaylash, madaniy merosni namoyish etish va jamiyat qadriyatlarini singdirish orqali O'zbekiston yorqin va farovon kelajak qurishi mumkin. Milliy madaniyat o'z fuqarolari uchun g'urur va ilhom nuri bo'lib xizmat qiladi, innovatsiyalarni rag'batlantiradi va millatning uzluksiz rivojlanishiga yordam beradi.

Yangi O'zbekiston ravnaqida milliy madaniyatning ahamiyatini ortiqcha baholab bo'lmaydi. Milliy madaniyat mamlakat o'ziga xosligining tayanchi bo'lib, uning taraqqiyoti va taraqqiyotida hal qiluvchi rol o'ynaydi. O'zbekiston tub iqtisodiy va ijtimoiy islohotlarni amalga oshirayotgan o'zgarishlar bosqichini boshidan kechirar ekan, uning boy madaniy merosini asrab-avaylash va targ'ib qilish muhim ahamiyat kasb etadi. Milliy madaniyat turli jihatlarni, jumladan, til, urf-odatlar, urf-odatlar, san'at va qadriyatlarni o'z ichiga oladi. Ana shu madaniy unsurlar orqali O'zbekiston xalqida daxldorlik va birdamlik tuyg'usi tarbiyalanadi. Milliy madaniyatning poydevori mamlakat tarixida chuqur ildiz otgan bo'lib u fuqarolarda davomiylik va o'ziga xoslik tuyg'usini ta'minlaydi.

Milliy madaniyatni asrab-avaylash va targ'ib qilish o'zbek xalqida g'urur va do'stlik tuyg'ularini tarbiyalashda muhim ahamiyat kasb etadi. Shaxslar o'z madaniyati bilan mustahkam aloqaga ega bo'lsa, ular o'z mamlakati taraqqiyotida faol ishtirok etishlari mumkin. Madaniyatni saqlash an'anaviy bilim va ko'nikmalarni avloddan-avlodga o'tkazish, qimmatli amaliyotlarning uzluksizligini ta'minlash va mahalliy iste'dodlarni rag'batlantirish imkonini beradi.

Bundan tashqari, milliy madaniyat turizmni rivojlantirish va xorijiy sarmoyalarni jalb qilishning kuchli vositasi bo'lib xizmat qiladi. O'zbekiston butun dunyo xalqlari tomonidan hayratga soladigan boy madaniy merosga ega. Qadimiy Samarqand va Buxoro shaharlaridan tortib, an'anaviy hunarmandchilik va oshxonasigacha bu mamlakat tashrif buyuruvchilarga o'ziga xos taassurot qoldiradi. O'zbekiston o'zining madaniy boyliklarini saqlab qolish va namoyish etish orqali o'zining boy tarixi va madaniy xilma-xilligidan sayyohlik sanoatini rivojlantirish va mahalliy hamjamiyatlarga iqtisodiy foyda keltirishi uchun foydalanishi mumkin.

Qolaversa, kuchli milliy madaniyatning rivojlanishi ijodkorlik va innovatsiyalarga turtki beradi. Madaniy an'analarni ko'pincha zamonaviy san'at, musiqa, adabiyot va dizayn uchun ilhom beradi. O'zbekiston jonli madaniy muhitni tarbiyalash orqali o'z fuqarolarini bunyodkorlikning yangi yo'llarini izlashga undashi, mamlakatning har tomonlama rivojlanishi va taraqqiyotiga hissa qo'shishi mumkin. Milliy madaniyat

ijtimoiy hamjihatlik va inklyuzivlikni rivojlantirishda ham hal qiluvchi rol o'ynaydi. O'zbekiston turli etnik guruhlar va diniy jamoalarga ega rang-barang mamlakatdir. O'zbekiston o'zining madaniy xilma-xilligini qamrab olgan va madaniyatlararo muloqotni rag'batlantirish orqali barcha fuqarolar o'zlarini qadrlil va qo'shilgan his qiladigan barkamol jamiyatni yaratishi mumkin. Ushbu inklyuzivlik barqaror rivojlanish va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash uchun juda muhimdir.

Xulosa qilib aytganda, milliy madaniyat yangi O'zbekiston taraqqiyotining muhim tarkibiy qismidir. U odamlarni birlashtirish, tegishlilik tuyg'usini rivojlantirish, sayyohlar va sarmoyalarni jalb qilish, ijodkorlik va innovatsiyalarni rivojlantirish va ijtimoiy hamjihatlikni rag'batlantirish qudratiga ega. O'zbekiston madaniy merosini asrab-avaylash va targ'ib qilish orqali o'zining kelajakdagi yuksalishi va gullab-yashnashi uchun mustahkam poydevor yaratishi mumkin. Yangi O'zbekiston ravnaqida milliy madaniyatning ahamiyatini ortiqcha baholab bo'lmaydi. Milliy madaniyat nafaqat mamlakatning o'ziga xosligini aks ettiruvchi, balki uning kelajagini shakllantirishda ham hal qiluvchi rol o'ynaydi. O'zbekiston misolida muhim siyosiy va iqtisodiy islohotlar, milliy madaniyatni asrab-avaylash va yuksaltirish borasidagi o'tish davri yanada muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Markaziy Osiyoning tarix va madaniy merosga boy davlati bo'lgan O'zbekiston 2016-yilda rahbariyat o'zgariganidan so'ng tub o'zgarishlarni boshdan kechirmoqda. Prezident Shavkat Mirziyoyev turli tarmoqlarni modernizatsiya qilish, iqtisodiy o'sishga ko'maklashish va mintaqaviy salohiyatni mustahkamlashga qaratilgan keng qamrovli islohotlarni amalga oshirishda muhim omil bo'lmoqda. hamkorlik. Biroq, bu o'zgarishlar davrida milliy madaniyatni saqlash ustuvor vazifa bo'lib qolmoqda. Milliy madaniyat O'zbekiston taraqqiyotida hal qiluvchi ahamiyatga ega bo'lishining asosiy sabablaridan biri uning turizm va iqtisodiyotni rivojlantirish salohiyatidir. O'zbekiston ko'plab tarixiy diqqatga sazovor joylar, me'moriy mo'jizalar, an'anaviy san'at va hunarmandchilik buyumlari bilan dunyoning turli burchaklaridan tashrif buyuruvchilarni o'ziga tortadi. O'zbekiston o'zining madaniy merosini asrab-avaylash va namoyish etish orqali o'zining sayyohlik salohiyatidan foydalanishi, shu orqali daromad keltirishi va iqtisodiyotni yuksaltirishi mumkin.

Qolaversa, milliy madaniyat o'zbek aholisida g'urur va o'zlikni anglash tuyg'ularini tarbiyalashda muhim o'rin tutadi. O'zbekiston xalqi o'zining madaniy qadriyatlari, an'analari va tarixini qabul qilish va targ'ib qilish orqali mustahkam milliy o'zlikni shakllantirishi mumkin. Bu o'ziga xoslik hissi etnik, mintaqaviy va til farqlarini chetlab o'tib, turli xil jamiyatda birlik va ijtimoiy jipslikni rivojlantiradi.

Qolaversa, milliy madaniyat o'tmish va kelajak o'rtasida ko'prik vazifasini o'taydi va davomiylik va barqarorlik tuyg'usini ta'minlaydi. O'zbekiston o'zining modernizatsiya sa'y-harakatlari bilan olg'a intilayotgan bir paytda uning tarixiy merosini yo'qotmaslik juda muhim. O'zbekiston an'anaviy urf-odatlar, tillar va san'atni

e'tirof etish va asrab-avaylash orqali milliy o'zlikni anglash tuyg'usini mustahkam saqlab, kelajakka muammosiz o'tishni ta'minlay oladi.

Bundan tashqari, milliy madaniyat ijtimoiy va axloqiy qadriyatlarining poydevori bo'lib xizmat qiladi. U axloqiy xulq-atvor, ijtimoiy normalar va avlodlararo hurmat uchun asos yaratadi. Madaniy an'analarni targ'ib qilish va asrab-avaylash orqali O'zbekiston o'zaro hurmat, bag'rikenglik va inklyuzivlikka asoslangan jamiyatni tarbiyalashi mumkin. Bu maqsadlarga erishish uchun O'zbekiston hukumati milliy madaniyatni targ'ib qilish bo'yicha bir qancha tashabbuslarni amalga oshirdi. Madaniyat markazlari, muzeylar, meros ob'yektlari tashkil etish, an'anaviy amaliy san'at va hunarmandchilikni jonlantirish shular jumlasidandir. Maktab va oliy o'quv yurtlarida ham milliy madaniyatning ahamiyatini yorituvchi ta'lim dasturlari amalga oshirildi.

Xulosa qilib aytganda, yangi O'zbekiston ravnaqida milliy madaniyatning ahamiyatini ortiqcha baholab bo'lmaydi. U iqtisodiy o'sish katalizatori bo'lib, aholida o'zlikni anglash va g'urur tuyg'usini tarbiyalaydi, davomiylik va barqarorlikni ta'minlaydi, ijtimoiy va ma'naviy qadriyatlarni singdiradi. Milliy madaniyatni asrab-avaylash va targ'ib qilish orqali O'zbekiston o'zining tarixiy merosiga sodiq qolgan holda jahon miqyosida o'z mavqeini mustahkamlay oladi. Yangi O'zbekiston - demokratiya, inson huquq va erkinliklari borasida umume'tirof etilgan norma va prinsiplarga qat'iy amal qilgan holda, jahon hamjamiyati bilan do'stona hamkorlik tamoyillari asosida rivojlanadigan, pirovard maqsadi xalqimiz uchun erkin, obod va farovon hayot yaratib berishdan iborat bo'lgan davlatdir. Yuqorida tanlab olingan mavzu yuzasidan san'at va madaniyat sohasi menejmenti va marketingi erishgan ilmiy yutuqlarni nazariy umumlashtirish, uning eng ilg'or usul va uslubiyotini ijodiy o'rganish, O'zbekiston san'ati va madaniyatining istiqbolida zamonaviy art menejment tavsiyalaridan foydalanish. Mazkur ish avvalo madaniyat va san'at xodimlari uchun, madaniy faoliyat va san'at faoliyatini yurituvchi ijodiy muassasalar uchun, madaniyat va turizm ishlari tizimining mutaxassislari uchun nazariy ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Foydalanilgan adabiyotlar 1. Mirziyoev Sh. Yangi O'zbekiston strategiyasi. - Toshkent: Ozbekiston. 2021.
2. Mirziyoev Sh. Yangi O'zbekiston demokratik o'zgarishlar, keng imkoniyatlar va amaliy ishlar mamlakatiga aylanmoqda. Toshkent-2021. "O'qituvchi" nashriyoti.
3. Mo'minmirzo Zokir o'g'li Xolmo'minov, Nilufar Laziz qizi Maratova. Madaniyat markazlariga malakali kadrlarni jalb etish muammolari. "Oriental Art and Culture" jurnali. Qo'qon 2022. <https://scholar.google.com>

4. Mukhamedzhanovna, M. Z., Akmalovna, U. N., Abdusamatovich, K. S., Gapparovna, S. D., Arifovna, U. D., & Tashpulatovna, K. P. (2021). Bioethics Paradigm of Humanization of Medical Education. *Annals of the Romanian Society for Cell Biology*, 125-133.
5. Умарова, Д. А., & Худайбергенова, П. Т. (2020). РОЛЬ ГРАЖДАНСКОГО ОБЩЕСТВА В РЕШЕНИИ ПРОБЛЕМ ГУМАНИЗАЦИИ МЕДИЦИНЫ. *Гуманитарный трактат*, (97), 25-28.
6. Фатима Ташпулатовна Худайбергенова, & Дилором Арифовна Умарова (2022). ПАРАДИГМА БИОЭТИКИ В СФЕРЕ БИОЭТИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ. *Academic research in educational sciences, TSDI and TMA Conference* (1), 196-200. doi: 10.24412/2181-1385-
7. Kojageldiev, A. U. (2021). The Significance of Social and Political Institutions in the Formation of the Principles of Democracy and Constitutionalism. *Journal of Central Asian Social Studies*, 2(01), 190-200.
8. Xojageldiev, A. (2023). YANGI O 'ZBEKISTONDA FUQAROLIK JAMIYATI INSTITUTLARI SHAKLLANISHINING SIYOSIY-HUQUQIY ASOSLARI. *Евразийский журнал социальных наук, философии и культуры*, 3(12), 152-156.
9. Khojageldiev, A. U. (2023). THE IMPORTANCE OF POLITICAL INSTITUTIONS IN THE CONSTRUCTION OF CIVIL SOCIETY. *Journal of Social Sciences and Humanities Research Fundamentals*, 3(08), 21-24.
10. Khozhageldiev, A. (2023). MODERNIZATION IS AN IMMANENT PROPERTY OF POLITICAL INSTITUTIONS. *International Journal Of History And Political Sciences*, 3(06), 41-47.
11. Кожагелдиев, А. У., & Узакбаев, Ю. А. (2022). ИЖТИМОЙ СИЁСИЙ ҲАЁТНИ МОДЕРНИЗАЦИЯЛАШ ВА ТАНҚИДИЙ ТАҲЛИЛНИНГ ДЕМОКРАТИК ХУСУСИЯТЛАРИ. *Экономика и социум*, (2-2 (93)), 697-700.
12. Kojageldiyev, A. U., & Uzakbayev, Y. A. (2021). DEMOKRATIZM TAMOYILLARINING SIYOSIY INSTITUTLAR FAOLIYATIDA SUB'EKTIV VA OB'EKTIV MUNOSABATLARI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 1(9), 776-787.
13. Kojageldiyev, A. U., & Uzakbayev, Y. A. (2021). SIYOSIY MADANIYAT VA QORAQALPOG 'ISTON SIYOSIY INSTITUTLARI RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 1(9), 632-643.
14. Кожагелдиев, А. У. (2021). Конституционализм как принцип организации социально-политического бытия: опыт Республики Каракалпакстан. In *В поисках социальной истины* (pp. 219-221).
15. Kojageldiev, A. (2020). Constitutionalism as the basic principle of democratization and modernization of the socio-political system of the Republic of

Uzbekistan and the republic of Karakalpakstan. International Journal of Advanced Science and Technology, 29(5), 1619-1625.

16. Кожажелдиев, А. (2012). РОЛЬ СРЕДСТВА МАССОВОЙ ИНФОРМАЦИИ В ДЕМОКРАТИЗАЦИИ ОБЩЕСТВА. ВЕСТНИК КАРАКАЛПАКСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА ИМЕНИ БЕРДАХА, 17(3-4), 61-66.

17. Кожажелдиев, А. У. (1996). История города Турткуля 1873-1941 г.

18. Комекбаевич, Оразбаев Арысланбай; ,ИССЛЕДОВАНИЕ СОЦИАЛЬНОЙ РЕАЛЬНОСТИ В КОНТЕКСТЕ ПАРАДИГМЫ СОЦИАЛЬНОГО КОНСТРУКТИВИЗМА,Universum: общественные науки : электрон. научн. журн,82,3,19-22,2022,<http://7universum.com/ru/social/archive/category/382>

19. Orazbaev Arislan Komekbaevich, Niyazimbetov Marat Kudiyarovich; ,Modern Paradigmatic Approaches In Modelling Complex Systems,International Journal of Future Generation Communication and Networking,13,4,2771–2778,2020,

20. Arislan, Orazbaev; ,THE PARADISM OF CONSTRUCTIVISM AS A METHODOLOGICAL STRATEGY FOR THE STUDY OF SOCIAL REALITY,Science and Education in Karakalpakstan,,4,159-161,2021,

21. Арыслан, Оразбаев; ,ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОННИ БАРПО ЭТИШДА ИЖТИМОЙ ИМКОНИЯТ ВА ИЖТИМОЙ ВОҚЕАЛИК ДИАЛЕКТИКАСИ,ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТЛАР САММИТИ,,572-574,,2022,

22. Komekbaevich, Orazbaev Arislanbay; ,Research Journal of Humanities and Social Sciences,Research Journal of Humanities and Social Sciences,1,2,11-13,2022,Embar Publisher

23. ORAZBAYEV, Arislanbay; ,Ijtimoiy reallik tushunchasining mazmun va mohiyati: ijtimoiy-falsafiy tahlil,Tamaddun nuri,37,4,53-56,2022,“MAX-PRISTIL” MChJ

24. PARADIGMALARI, IJTIMOY REALLIKNING ZAMONAVIY; ,IJTIMOIY REALLIKNING ZAMONAVIY PARADIGMALARI,,,,,2023,

25. Orazbaev, A.K.; ,DIGITAL PARADIGM OF SOCIAL REALITY,"MODERN PROBLEMS OF SCIENCE, SOCIETY AND EDUCATION" ,,15,141-144,2022,

26. A.K., Orazbaev; ,The Paradism of Constructivism as a Methodological strategy for the Study of social Reality..,Science and Education in Karakalpakstan,19,4,154-159,2021,Karakalpak state university

27. Komelbayevich, Orazbayev Arislanbay; ,Ijtimoiy reallik tushunchasining mazmuni va mohiyati: ijtimoiy-falsafiy tahlil,Tamaddun Nuri,36,4,53-54,2022,